

«Біженці та мігранти: на дорозі до кращого світу»

Сучасні суспільства, як ніколи досі в історії, на глобальному рівні перебувають в процесі взаємозалежності та взаємодії. Усвідомлюючи в тій чи іншій мірі позитиви та негативи цього взаємовпливу, людство намагається покращити умови життя, - не лише його економічні аспекти, але також і політичні та культурні. Кожна людина належить до певної спільноти та живе надією на краще майбутнє разом з усією сім'єю народів. Звідси впливає тема, яку цьогоріч я обрав для Всесвітнього дня мігрантів та біженців: «Мігранти та біженці: на дорозі до кращого світу».

Серед різних сучасних трансформацій феномен людської мобільності впливає як «знак часу», - так його охарактеризував Папа Бенедикт XVI. Дійсно, якщо з одного боку, міграція - це відмова від недоліків і прогалин окремих держав та міжнародних спільнот, з іншого боку, виявляє також бажання людства пережити єдність у повазі до різноманітності, гостинності та прийняття, що дозволяють справедливий розподіл благ землі, захист людської гідності та людських свобод, повагу до кожної людини зокрема.

З християнської точки зору навіть в міграційних феноменах, як і в інших реаліях людського буття, людство досвідчує протистояння між красою створіння, освяченого Благодаттю і Відкупленням, та таємницею гріха. Братській солідарності, гостинності та співчуттю дуже часто протиставляється відкинення, дискримінація, використання ближнього, страждання та смерть. Особливо турбує те, що дуже часто міграція є не лише вимушеною, але й організованою з метою торгівлі людьми чи їх використанням як рабської сили. Сьогодні використання рабської роботи, на жаль, не є рідкістю. Тим не менше, незважаючи на проблеми та ризики, які слід вирішувати, довіра та надія є тими чеснотами, які оживляють мігрантів. У своєму серці вони несуть надію та бажання кращого майбутнього не лише для самих себе, але також для власних родин та близьких їм людей.

Що сприяє побудові «кращого майбутнього»? Цей вислів не вказує на абстрактні концепції, але наштовхує на пошуки автентичного та інтегрального розвитку та праці в пошуках гідних людських умов для всіх, в яких буде належно пошановане та збережене Боже створіння, яке він нам подарував. Світлої пам'яті папа Павло VI такими словами висловив сподівання сучасних людей: «бути захищеними від бідності, мати безпеку власного життя, здоров'я, стабільну роботу, бути соціально відповідальними, вільними від будь-якого тиску, користуватися належною освітою, знати та мати більше, щоб бути більшим» (Lett. enc. *Populorum progressio*, 26 березня 1967,6).

Наше серце завжди бажає «чогось більшого». Це не є звичайним прагненням лише знати щось більше чи мати щось більше, але, найперше, прагнення бути чимось більшим. Не можна людський поступ обмежувати лише економікою, яка дуже часто не помічає найбільш слабких і незахищених людей. Світ може стати кращим лише тоді, коли вся увага звернена на людину, на її всебічний розвиток в усіх його вимірах, в тому числі духовному. Справжній прогрес ніколи не залишає поза увагою бідних, хворих, ув'язнених, потребуючих, іноземців (пор. Мт, 25, 31-46). Справжній прогрес

можливий лише тоді, коли ми будемо здатні перейти від культури відчуження до культури зустрічі та гостинності.

Мігранти та біженці не є шашками на шахівниці людства. Це діти, жінки та чоловіки, які з різних причин змушені покидати їхні домівки, які мають те саме законне право знати, мати, але найперше бути чимось більшим.

Вражає та велика кількість людей, які мігрують з одного континенту в інший, так само як і ті, які пересуваються в межах власних країн та власних географічних територій. Сучасні міграційні потоки з кожним разом охоплюють все більшу кількість людей, якщо не цілі народи. Подорожуючи разом з мігрантами, Церква намагається зрозуміти причини міграції, а також робить все можливе для того, щоб подолати негативні наслідки та зрозуміти позитиви міграції.

На превеликий жаль, пропагуючи прогрес на шляху до кращого майбутнього, не можемо мовчати про бідність у різних її проявах. Насильство, використання, дискримінація, еміграція, обмеження фундаментальних прав та свобод цілих спільнот та окремих індивідуумів - всього лише деякі елементи бідності, які потрібно подолати. Дуже часто саме ці аспекти є причиною міграції, пов'язаної із бідністю. Втікаючи від бідності та переслідування, мільйони людей обирають шлях міграції з надією сповнення своїх сподівань, однак дуже часто зустрічаються з недовірою, закритістю та іншими проблемами, які ще більше принижують їхню людську гідність.

Міграційна реальність у всіх її вимірах сучасного глобалізаційного світу вимагає нових підходів та адекватних відповідей на її виклики. Для цього, перш за все, потрібна міжнародна співпраця та відчуття солідарності та співчуття. Ця співпраця повинна відбуватися на різних рівнях за допомогою нормативних інструментів, які захищають людську гідність. Папа Бенедикт XVI вказав на деякі координати, стверджуючи, що «ця політика повинна впливати із тісної співпраці між країнами, з яких відбувається міграція, та тими державами, куди прибувають мігранти. Повинна бути прийнята спільна правова база, яка захищає мігрантів та їхні сім'ї, а також ті суспільства, з яких вони походять» (Lett. enc. *Caritas in veritate*, 29 червня 2009, 62). Спільна праця для побудови кращого майбутнього вимагає довіри без побудови мурів у міжнародній співпраці. Така співпраця повинна надихати урядовців у вирішенні соціо-економічних проблем, які дуже часто є причиною міграції, внаслідок якої жертвами є цілі групи людей. Жодна країна сама не може вирішити проблем, пов'язаних з міграційним феноменом, масштаби якого останнім часом зросли в двічі. Проблема міграційних потоків змушує сьогодні цілі континенти спільно знаходити шляхи її вирішення.

Важливо зазначити, що метою такої співпраці є покращення умов життя в тих країнах, з яких відбувається міграція, адже сама в собі вона не є найкращим шляхом для тих, хто шукає миру, справедливості, захисту та поваги людської гідності. Створення умов праці в локальних економічних середовищах допоможе уникнути кризи роз'єднання сімей та гарантуватиме стабільність і спокій як окремих індивідуумів, так і цілих спільнот.

Аналізуючи сучасні проблеми міграції, хотів би наголосити на необхідності усунення упередженого ставлення до міграції як такої. Дуже часто, на жаль, мігранти, біженці та ті, хто просить притулку, викликають в місцевих людей почуття ворожості та різного роду підозри. Звідси походить соціальний страх, боязнь втратити власну культуру та ідентичність, поява нових конкурентів на ринку праці чи зростання злочинності у суспільстві. Засоби соціальної комунікації мають дуже важливу та відповідальну роль: вони повинні зняти маски стереотипів та розповсюджувати правдиву інформацію, в якій йтиметься, звичайно, також і про помилки окремих людей, однак знайдеться місце і для того, щоб показати гідність мігрантів. Ми повинні змінити своє ставлення до мігрантів та біженців, перейти від поведінки захисту та страху, байдужості та відкинення до поведінки, базованої на «культурі зустрічі», - єдино здатної побудувати світ братерства та справедливості, світ кращого майбутнього. Засоби соціальної комунікації покликані спричинитися до цієї «зміни поведінки» по відношенні до біженців та мігрантів.

Роздумую над тим, як свята родина з Назарета пережила досвід відкинення на своїй дорозі: «... і вона породила свого сина первородного, сповила його та поклала в ясла, бо не було їм місця в заїзді» (Лк. 2,7). Більше того, Ісус разом з Йосифом та Марією на власному досвіді відчули, що означає покинути рідну землю та бути мігрантами: втікаючи від жаги влади Ірода, були змушені вирушити в подорож до Єгипту. Однак материне серце Марії та опіка Йосифа, Покровителя Святої Родини, зберігали завжди віру в те, що Бог ніколи їх не покине. За їхнім заступництвом нехай в серцях мігрантів завжди палає така ж довіра до Бога.

Церква, відповідаючи на заклик Христа «Ідіть і зробіть учнями всі народи», покликана бути Народом Божим і нести всім народам Євангельську вістку аж доки в обличчі кожної людини не засяє обличчя Христа. Тут знаходиться найглибше коріння людської гідності, яку потрібно завжди захищати і обороняти. Не йдеться лише про критерії ефективності, продуктивності, приналежності до того чи іншого соціального класу, етнічної чи соціальної групи, а йде мова про те, що кожна людина сотворена на Образ і Подобу Божу, більше того, є дитиною Божою. Кожна людина є дитиною Божою, в ній відображене обличчя самого Христа! Ми повинні першими побачити і допомогти іншим побачити в особі мігранта не лише проблему, яку потрібно вирішити, але брата та сестру, яких потрібно прийняти, поважати і любити. Через особу мігранта Боже Провидіння дарує нам нагоду побудувати суспільство на засадах солідарності, справедливості та братерської любові, а християнським спільнотам – можливість бути відкритими до потреб ближнього згідно згідно Євангелія Христа. Для нас як для Церкви міграція може стати доброю нагодою для нової евангелізації, відкриття нових горизонтів людського поступу, проголошене в пасхальному таїнстві: людство, для якого чужа земля може стати батьківщиною і батьківщина, яка може стати чужоземною.

Дорогі біженці та мігранти, не втрачайте надії на те, що і для вас приготовано більш надійне майбутнє, що на вашому шляху зможете зустріти простягнуту руку допомоги, яка допоможе вам

відчути братерську солідарність і теплоту дружби! Всім вам та тим, хто присвячує своє життя та зусилля на служіння вам, моя молитва та від усього серця моє апостольське благословення!

Ватикан, 5 серпня 2013

Папа Франциск